

LA TIETA

Mai no ens va voler dir la seva edat; només sabíem que va morir molt velleta, la tieta. El seu secretet ens feia gràcia i, per què no deixar en pau la seva coqueteria de senyoreta de províncies? amb la petita vida a la ciutat on va néixer, envoltada de les mateixes persones i treballant durant anys en el negoci de l'àvia sense canviar la seva rutina ni els seus hàbits per res del món.

En el nostre record de nenes sempre va quedar la tieta jove, o potser menys jove, la que sortia arreglada que feia goig els diumenges al matí per anar a missa; després de l'ofici, guardava la mantellina ben plegada en la seva bossa i caminava el carrer Major amb les seves sabates de tafetà amb taló d'agulla per anar al quiosc a comprar l'´Hola´, molt dreta i estirada que mai no se sap, pel carrer més transitat de la ciutat et podias trobar amb el millor de cada casa. Finalment, anava a seure a la terrasseta del bar El Cantàbric a prendre una cervesa amb unes olives.

—Bon dia, senyoreta Carme. El de sempre?

De vegades dubtava, un Martini seria de més categoria..., però els costums t'arrosseguen. Demanava una cerveseta per suavitzar l'impacte del vulgar producte. Així, es deixava veure i mirava passar els coneguts de tota la vida, aquells que van ser joves de bona família, després es van casar i van tenir fills i més endavant néts petits. Passaven els matrimonis balancejant el paquetet de pastissos acabats de comprar per als postres dominicals i s'apropaven breument, sense seure:

—Bon día Carme; que, com va? Tu sí que vius bé, eh?

I se n'anaven amb pressa.

Altres coneguts la saludaven des de lluny, amb la mà. Ella els retornava la salutació i treia un mentolat del seu paquet de LM. El

cambrer, atent al moment, acostava l'encenedor a la punta de la cigarreta. Donava calades curtetes perquè no li agradava empassar-se el fum però s'acuraba de subjectar el cigarret amb molt d'estil, imitant l'elegància cinematogràfica de Lauren Bacall. El carmí de llavis vermell passió quedava marcat al filtre a joc amb l'esmalt carmesí de les seves ungles pintades al matí. Observava com estava el Manel, el de la farmàcia, que l'havia pretès, més panxut, més prim... amb la seva dona sempre penjada del braç o el Pepe, el de la sabateria que havia estat molt guapet però massa baixet, molt bon noi, però baixet. Ara, l'alopecía no l'afavoria i tothom deia que la seva dona no valia res, sempre va ser rodona i lletja. La va conèixer a la mateixa sabateria quan va entrar com a dependenta i es van casar als pocs mesos, diuen les males llengües que de penalty. Tampoc li havia agradat el Salus amb aquelles ulleres de cul de got i els seus ullets diminuts, encara que era metge i molt bon partit. Uns quants anys va estar enviant-li flors pel seu sant però per molt que l'àvia li recordés el seu potencial econòmic, no hi havia res a fer, no li agradava i punt.

I així va quedar-se la tieta, com la núvia de Pinet, amb la cara llavada i el monyo fet.

—Mira que era guapa —deia el meu pare— s'assemblava a la Marilyn Monroe.

—Sí, i ximple i estirada —afegia la meva mare. A tots els trobava defectes. Ni que fos la reina de Saba.

Va morir soltera i suposadament sencera al seu piset amb vistes al riu, la tieta de pell transparent, fina i ben cuidada, sense gairebé molestar, envoltada d'un sense fi d'objectes, trastos i mobles que havia anat acumulant com correspon a una senyoreta benestant de ciutat de províncies. Soltera i estranyament sola. I no és que tingués la família més extensa del món però allà estaven dues germanes, diversos cosins i quatre nebots. O no hi eren. Els cosins tenien prou amb les seves pròpies famílies, la Carme era només

una anècdota per a ells i si no es moria no era notícia. Alguns nebots vivíem i treballàvem en altres llocs de manera que les visites estaven marcades per les vacances; d'on trèiem temps per a ella? Dues germanes, una gran i una altra menor. I la solitud. Quaranta anys sense parlar-se amb la gran, la Pepita, i amb la petita, la nostra mare, mantenia una relació de cert control pel seu benestar, però distant i fastigosa.

Així doncs, morta la tieta, calia fer-se càrrec i recollir el pis i, en entrar la meva germana i jo, ho vam trobar tot al seu lloc, net i ordenat. La cristallera del saló relluïa sense una mota de pols, deixant veure el riu que, des que el van canalitzar, baixava amb l'aigua neta, vorejat per aquelles zones de verd irreal que mantenia l'Ajuntament a base d'aigua i fertilitzants.

Havíem de classificar els estris, determinar què se n'emportaven els de Reto, què es regalava i què ens quedàvem nosaltres. La nostra mare insistia que ho donéssim tot, que ella no volia res, que en aquest pis no hi havia més que cursileries, però a nosaltres ens cridava la nostàlgia i la sensació absurda que estàvem fent alguna cosa per ella, a bones hores.

Amb diverses hores de treball per davant, vam anar recollint i, per distreure'ns, conjecturant el que no coneixíem de les desavinences familiars. Pensàvem en gelosies perquè l'àvia l'havia afavorida a ella comprant-li el piset, enuigs per les seves tontes metedures de pota, enveges i malentesos però..., què podia ser tan greu com per no parlar-se durant quaranta anys amb la Pepita? De què no s'havia de perdonar mai?

Les preguntes a la nostra mare no anaven enlloc, sortia amb un “ja sabeu com és la Carme” i deia coses confuses, res de concret, s'ho treia de sobre i a una altra cosa. A la nostra tieta Pepita, quan vivia, mai li vam poder preguntar, es negava a parlar de la Carme, ni el seu nom volia sentir.

—Què fem amb els quadres i amb els marcs de les fotografies? Tu els vols? —va preguntar la meva germana.

—Doncs els repartim. Els marcs de plata sempre venen bé, em quedo amb aquest, encara que la foto de la comunió de l'Andreu la trec, que ja la tinc a casa —vaig contestar.

Va ser quan ho vam veure. Entre la foto de l'Andreu i la part de darrere del marc, oculta, hi havia una altra fotografia.

—I això?

Li vaig acostar la foto a la meva germana. Vam mirar en silenci. La tieta, molt elegant, amb un somriure feliç, abraçava un home moreno jove, alt i ben plantat. Ell l'envoltava amb els seus braços. A terra, dues maletes grans ocultaven les seves cames. Semblava una foto natural, espontània, sense posat. Al fons es veia un enorme transatlàntic i, al lateral i al llarg de l'escala d'accés, pintat amb grans lletres fosques, es repetia un nom: La TransAmericana. Al revers de l'antiga fotografia en blanc i negre, el segell de la casa de revelat: R. Casas - 12 de setembre de 1957.

—Tu saps alguna cosa d'aquest viatge? —la meva germana, més petita que jo, em preguntava amb to acusador.

—Jo? Ni idea! Mai no he sentit res al respecte.

Al cap d'una estona vam donar per acabada la jornada; la curiositat ens corria per dins, però sabíem que la nostra mare no deixaria anar prenda. Vam considerar les opcions: el Miquel, el fill de la Pepita, vivia a Madrid i tampoc tenien relació; per a què molestar? I els cosins, en quedava algun?

—L'Antonio! —va dir la meva germana com si hagués descobert la pólvora— És l'única possibilitat.

—Quin Antonio? El de la perfumeria? No és mort?

Una trucada a la residència d'ancians “Les Cumbres”, on solien anar gairebé tots els vellets de la ciutat, ens va treure de dubtes. L'Antonio era el cosí més proper de la meva mare i les tietes i, encara que molt gran, allà estava, fet un pansit. No sabia ben bé qui érem, suposo que ens recordava com a nenes petites, però els noms de les seves cosines li sonaven com si les hagués vist ahir.

—Què va passar amb la Carme, Antonio? Què és aquesta fotografia?

La imatge d'aquell moment idíl·lic en blanc i negre tremolava a les velles mans de l'Antonio que la mirava llargament.

—Ah... —va dir després, molt a poc a poc— que al final no se'n va anar.

—On anava? —preguntava la meva germana.

—A Veneçuela... amb aquell noi que va conèixer a la botiga de la mare.

La meva germana i jo esperàvem sense pressionar-lo, deixant espai als seus records.

— I qui va fer aquesta fotografia? —vaig preguntar finalment.

—La Pepita —va dir amb un fil de veu— La va fer la Pepita, els va seguir fins al port de Bilbao i els va denunciar a la policia...

No semblava fallar-li la memòria a l'Antonio; les seves paraules caïen densament, com si les hagués assajat durant molt de temps, com un tros de carn dura que passeges per la boca i finalment escups perquè no t'ho pots empassar.

—Va dir que estava boja, que ella estava molt ben casada i seria un escàndol a la ciutat, una vergonya inassumible per al seu marit al qual acabaven de donar-li un càrrec important; gairebé no ens vam assabentar ningú... La van obligar a tornar; llavors, per lligar-la i tenir-la contenta, la mare li va comprar el piset amb vistes al riu.

—Però..., per què no se'n va anar de totes formes? Era gran...
—argüíem incrèdules.

—En aquells anys, les dones solteres mai eren grans —va contestar l'Antonio alçant la vista cap a nosaltres sense deixar encara la fotografia.

Pseudònim: Masany
